

R.P. Richardi Lyncei ... Vniversa Philosophia Scholastica

Complectens Physicam, siue Scientiam de Corpore naturali

Lynch, Richard

Lvgdvni, 1654

II. Materia prima appetit innate formas substantiales, idque tum indeterminate & conditionate, tum etiam absolute & determinare.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95236](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95236)

gaudij, alius per modum amoris stricti, quidam absolutus, nonnullus conditionatus, aliquis tandem determinatus, & aliquis indeterminatus; ita etiam totidem modis distinguendus est appetitus innatus. Porro desiderium, siue elicitum, siue innatum, à gaudio differt, per hoc, quod illud prius terminetur ad rem vt existentem pro posteriori naturæ; siue quod perinde est, ad rem vt absentem, nondumque possessam; hoc verò posterius, nempe gaudium, ad rem vt existentem pro priori signo rationis; aut quod iuxta est, ad rem vt præsentem, ac iam possessam. Aliis terminis; desiderium est, vt res existat, gaudium verò, quia res existit, extititve. Amor autem strictus ad rem vt existentem non terminatur: & si de elicto sermo sit, haud regulatur per cognitionem, cuius prædicatum correspondeat his vocibus, existit, extitit, aut, existat. Reliqui autem appetendi modi, superius insinuat, per se patent, nec expositione indigent.

CAPVT II.

Materia prima appetit innatè formas substantiales: idque tum indeterminatè & conditionatè, tum etiam absolutè & determinatè.

10 Quidquid toto hoc tractatu dixerimus, de appetitu innato materiæ ad formas substantiales habendas, totum id intelligendum est, de eius inclinatione, & appetitu naturali ad componendum essentialiter cum illis corpus naturale; cum illas, nisi talis compositionis gratia, habere non appetat. In primis ergo materiam eas innatè appetere tuerentur omnes Philosophi, vno excepto Auicenna primo sufficient. cap. 2. Contra quem arguo primò. Omnes res appetunt innatè perfectiones sibi debitas, & connaturales, vt cap præcedenti multiplici autoritate Philosophorum, tum Christianorum, tum ethnicorum, necnon Theologorum, & Sanctorum Patrum, atque Scripturæ sacræ, probauimus. At formæ substantiales sunt perfectiones connaturales, ac debite materiæ primæ: hæc ergo eas innatè appetit.

11 Secundò, & eodem ferè redit: Materia prima appetit innatè suam conseruationem & refugit interitum, ac destructionem suam, idque habet commune cum omnibus rebus: quod quanto iure à nobis semel, atque iterum in superioribus suppositum est, patet in primis, quia expresse traditur ab Aristotele li. I. Phys. c. 9. ad finem. Rursus etiam traditur non minus perspicuè à Diuo Damasceno lib. 3. de fide c. 23. in hæc verba: *Omnia ipsius esse, & nequaquam non esse naturaliter habent desiderium.* Necnon, vt alios præmittam, ab Augustino lib. 11. de ciuitate Dei c. 27. ibi. *Quid arbuta, omnesque frutices, quibus nullus est sensus ad vitandam manifesta motione perniciem, Nonne vt in auras tutum culminis germen emittant, aliud terra radices affigunt, quo alimentum trahant, atque ita suum quodammodo esse conseruent? Ipsa postremò corpora, quibus non solum sensus, sed nec ulla saltem seminalis est vita, ita tamen vel exiliunt in superna, vel in ima descendunt, vel librantur in mediis, vt essentiam suam, ubi secundum naturam possunt esse, custodiant.* Tum sic: materia appetit innatè suam conseruationem, & vt non destruat: at ad eius conseruationem, ac non destructionem, sequitur necessariò existentia alicuius formæ substantialis: materia ergo alicuius existentiam appetit innatè, sin minus forma-

liter, saltem virtualiter, & implicite: appetitus enim antecedentis ad minimum fertur virtu liter in omnia ex eo necessariò consequentia: quo pacto, si Deus vellet, ac prædeterminaret materiale peccati, censferetur etiam eius formale ex eo consequens virtute saltem velle, & causare.

12 Tertiò suadetur hæc sententia, quia inter corpus, & animam est amicitia quædam naturalis, siue innata: sed amicitia est mutui amor duorum: & anima ergo corpus, & corpus animam, & quæcumque aliam formam substantialem amat, appetitve innatè. Maior & est per se conspicua, & frequenter docetur ab Ecclesiæ Patribus; ac præsertim eam tradit Richardus Victorinus tract. de except. cap. 11. ibi: *Musica in connexu vtriusque est, illa naturalis amicitia, qua anima corpori, non corporeis vinculis alligata tenetur, & Augustinus de gratia noui testamenti ibi: Mortis diem omnes affuturum sciunt: eum tamen omnes, aut penè omnes differre conantur, etiam qui post mortem se beatius credunt esse victuros; tantam habet vim carnis, & animæ dulces consortium.*

13 Quartò suadetur eadem sententia; quia magis perficitur materia prima per formas substantiales, quam hæc per formas accidentales: quis enim non videat, plus esse ex genere suo perfici substantialiter, quam duntaxat accidentaliter? At formæ substantiales habent appetitum innatum ad formas accidentales, vt patet in anima rationali innatè appetente scientiam; quemadmodum docent Seneca capite præcedenti citatus, & Augustinus lib. 11. de ciuitate Dei cap. 27. ac Philosophus lib. 1. meraph. cap. 1. & 2. ibi. *Omnis homo naturaliter scire desiderat:* nec non in eadem anima naturaliter appetente actum elicitum dilectionis Dei vt cap. etiam superiori ex Basilio & Bernardo demonstrauimus: Quod autem opponit Auicenna, materiam non posse appetere formam quam habet, quia quod habetur non desideratur, nec formam, quam non habet, quia alioqui ea, quam habet, haud esset contenta; hoc inquam, ex sequentibus, nullius esse momenti, patebit.

14 Iam vero, quod materia formas substantiales, omnes quidem quarum naturaliter est capax, indeterminatè appetat, & sententia est Conimbricensium 1. Physicæ cap. 9. quæst. 4. artic. 2. & Roderici de Arriag. disput. 2. sect. 4. num. 42. ac Caberi cit. dub. 3. num. 6. & sic suadetur. Primò, quia materia prima est naturaliter connexa, cum hac vel illa forma substantiali: at connexio naturalis cuiusvis entitatis cum suo bono est appetitus innatus: materia prima ergo appetit hanc, vel illam formam substantialem, atque adeo indeterminatè eas appetit. Secundo: quia si materia appetitu elicto polleret, proculdubio hanc vel illam formam substantialem indeterminatè, & vagè, appetere; ergo &c.

15 Quod etiam materia appetat conditionatè formas substantiales, videlicet hanc, sub conditione quod reliquæ ei denegentur, & illam, sub eadem conditione, & sic de reliquis, simili ferè discursu suadetur. Etenim materia prima connectitur naturaliter: cum hac forma, sub conditione quod omnes aliæ ei denegentur: cuius signum est, quia si supposito decreto diuino materiæ primæ omnem formam substantialem, præter humanam, denegante, humanam etiam ei denegare Deus decerneret; Sanè hoc secundum decretum, ex suppositione primi, miraculosum esset. & contra exigentiam materiæ: ergo quia sub ea conditione materia prima formam humanam exigit, cum eaque naturaliter connectitur. Deinde si materia prima appetitu elicto prædita esset, haud dubiè formas substantiales conditionatè

conditionatè appetet; eo genere appetitus: modo ergo eas appetit conditionatè, sive elicitè, at innatè: & quidem appetere docet præter alios Pet. Hurtado disp. 2. Phys. lect. 3. §. 34.

16 Arbitror tamen non paucos hallucinari, in primis in eo, quod solum appetitum conditionatum materiæ respectu formæ tribuant: deinde etiam in eo, quod appetitum indeterminatum cum conditionato confundant. Ac prius horum esse falsum suadetur: etenim si materia prima solum appetit formam aliquam substantialem sub conditione quod ei reliquæ denegentur, sanè Deus prius natura denegabit materiæ reliquas omnes formas substantiales, quam ei conferat eam, quam de facto sortitura est. Sequela perspicua est: siquidem Deus in modo conferendi formam materiæ, appetitui materiæ sese accommodat, quare formam non conferet, nisi prius purificata conditione, sub qua eam materia appetit. Consequens, autem aperte falsum est; quia potius è conuerso prius natura materiæ forma quam habet confertur quam quas non habet ei denegantur, iuxta illud receptissimum Philosophorum axioma, *generatio vnius, est corruptio alterius*.

17 Quod autem (vt ad posterius deueniam) appetitus indeterminatus & conditionatus non sint idem, facile probari potest: quia hæc propositio indeterminata; *vel existit creatio Angeli, vel existit angelus*, absolute vera est, esto sit nugatoria: sed hæc propositio conditionata, *si non existit creatio Angeli existit Angelus, & si non existit Angelus existit creatio Angeli*, absolute falsa est: ergo propositio indeterminata non est propositio conditionata, qua vnum affirmetur, sub conditione, quod non detur aliud, & è conuerso: atque adeo volitio etiam indeterminata non est conditionata, qua vnum desideretur, sub conditione quod non detur aliud, & è diuerso.

18 Tandem, quod materia prima appetat absolute, ac determinatè aliquas formas substantiales contra P. Arriagam citato numer. 42. & alios plures neotericos probatur: Nam materia prima magis appetit quasdam formas, quam alias: at eas formas determinatè absoluteque appetit, quas magis appetit. Ergo, &c. Minor hæc probatur, quia cum appetitus rei ad vnum ad vnum, & non aliud terminatur, is appetitus determinatus est: quando ergo maior appetitus rei ad vnum, & non aliud, terminatur, vnum è magis quam aliud appetitur, is appetitus erit determinatus. Maior argumenti nostri suadetur. Primo, quia inter formas ad quas materia disposita non est, & quibus non vnitur, eas magis appetit, quæ sunt perfectiores: ergo &c. Antecedens est in aperto, quia quæ sunt perfectiores, sunt eius maius bonum: quidni ergo eas magis appetat? Deinde, si appetitu elicitò polleret, eas elicitè magis amaret: quod quidem, iuxta superius dicta, est eas absolute, & de facto, magis innatè appetere, atque amare.

19 Eadem argumenti nostri maior iterum secundò suadetur: quia materia ad aliquas formas earum quibus non vnitur magis disposita est, quam ad alias: at magis appetit eas, ad quas magis disposita est, licet de se perfectiores non sint, sed potius minus perfectæ, quam aliæ, ad quas non adedè disponitur. Ergo. Id ostenditur, nam magis appetit formas illas, ad quas magis determinata est, esto alioqui minus perfectas: cum appetitus naturalis in naturali determinatione & connexionem consistat: sed ad for-

R. P. Richardi Lyncei, Philosophia Tom. II.

mas ad quas magis disposita est, licet imperfectiores magis determinata est: si quidem dispositiones materiam ad formam quodammodo determinant, & maiores consequenter eam magis determinant. Postremo suadetur eadem maior: etenim materia magis appetit formam, cui actu vnita est, quarum vnione non gaudet, etsi præfata forma perfectior non sit, ad eamque materia magis disposita non sit, aut naturaliter, aut, si mauis, per miraculum. Quod sic ostendo: quo maior est connexio naturalis materiæ cum aliqua forma, eo magis eam innatè appetit: at magis connectitur cum forma, cui intrinsecè vnitur, quam cum aliis, quibus non vnitur, esto perfectioribus, aut numero & intensiōe dispositionum prævalentibus: siquidem vnio est summa connexio, quæ inter res distinctas esse potest.

Sed obiicies eatenus materia formas substantiales innatè appetit, quatenus per eas completur: at æqualiter per eas completur, quantumvis inter se in perfectione sint inæquales? æqualiter igitur ac indeterminatè solum eas appetit, non verò etiam inæqualiter & determinatè, sicuti nos asseruimus. Minor declaratur: quia sicut terminus non magis producit per vnā actionem, quam per aliam, si per vtramvis simpliciter producit, esto in vna & alia sit magis & minus, perfectius & imperfectius, vel ex modo tendendi diuerso, vel ex diuersitate agentium; ita similiter in præsentī, &c.

Respondeo, materiam magis compleri per eas formas substantiales, quæ magis perfectæ in se sunt, haud secus, ac, omnium confessione, formæ accidentales, quod magis perfectæ sunt, eò magis subiectum perficiunt: equis enim neget, animam rationalem magis perfici per visionem Dei, quam per visionem formicæ? quare non est, cur materia prima determinatè & intensius non appetat formas substantiales perfectiores, siquidem per eas naturaliter magis completur. In actione alia est ratio: omnis enim actio cum termino suo summè connexa & ad eum summè determinata est, propterea quod ab illo nec de potentia absoluta possit auelli: quando ergo in tantum producit actio suum terminum, in quantum cum eo connexa est, ad eumque determinat, certè omnis actio summè terminum producet, & ita vt per aliam magis produci nequeat.

Obiicies rursus, materiam primam perpetuam vim passuram esse, semperque violentatum iri, si formas perfectiores determinatè ac præ reliquis appeteret, cum certo certius sit, eam illis nunquam potiri, si sermo sit de omnibus; omnes enim haud sunt productæ. Respondeo, materiam primam non pati violentiam, quamvis formis perfectioribus, cuiusmodi est anima rationalis de facto existens, aliæque perfectiores animæ rationales Deo possibiles, semper careat; eo nimirum quod ita eas determinatè appetat, vt magis appetat formam, cui vnitur, & ad quam magis disposita est, licet imperfectiorem; hac autem non careat: Cum verò præcipuus & potissimus materiæ appetitus satiatur, materia absolute satiata & non violentata, aut coacta censetur. Sic voluntas Dei absolute infrustrabilis est, eò quod voluntas eius efficax & quasi intensa, semper quod vult consequatur, tamen quod remisse & inefficaciter vult, aliter quam vult, nonnunquam eueniat.

Obiicies denique, materiam primam nec desiderare determinatè formam, quam habet, vtpotè de qua potius gaudet, nec formam, quam non habet, siquidem ea, quam habet, contenta est, deque ea gaudet.

gaudet: nullam igitur formam determinatè appetit, seu desiderat. Respondeo in primis, materiam appetitu saltem gaudij, & amoris stricti, esto non desiderij, formas determinatè appetere; nec contrarium argumento factò euinci. Sed de hoc infra. Dici etiam potest, materiam desiderare etiam determinatè, & formam substantialem quam habet, quantumvis de ea gaudeat, vt cap. sequenti demonstrabitur; & formas quoque substantiales, quas non habet, esto, ea, quam habet, contenta sit eamque conseruari appetat; nimirum, quia eam, quam habet, intense & efficaciter appetit, eam verò, quam non habet, remisè & ineffaciter: aut eam quam habet, absolutè, & quam non habet, conditionatè, & in defectum prioris: in quo nulla est repugnantia, vt exemplo appetitus eliciti cuius perspicuum erit.

CAPVT III.

Materia prima appetit formas substantiales appetitu innato desiderij, gaudij, & amoris stricti.

24 **Q**uod materia desideret innatè formas substantiales, opinio est Conimbricentium & Caberi, vbi supra; & facile probatur: nam formam substantialem possidens eius conseruationem, pro sequentibus instantibus, appetit, & formas etiam quas non habet, & ad quas magis disposita est, appetit, si forma, quam habet, spoliatur: quæ enim in hoc utroque modo appetendi repugnantia est? At appetitus materiæ tendens, aut in conseruationem formæ, pro instantibus futuris, aut in possessionem formarum, quas non habet, habere tamen disposita est, reuera est appetitus desiderij, vt potè, qui ad rem absentem, & & exituram terminatur.

25 Materiam autem gaudere innatè de possessione formarum substantiarum tuerentur Conimbricenses citata qu. 4. art. 1. ad finem alique plures. Suadet autem ex dictis: nam cum materia conseruationem & possessionem formæ innatè desideret, non est cur in ea conseruata & possessa innatè non quiescat, & gaudeat; præsertim, quia aliàs semper & in quouis momento inquieta esset: siquidem in quouis momento formam aut conseruari, aut denuò possideri, desiderat: ergo si in nullo momento gaudet, de eius possessione, & conseruatione, certè eius desiderium omnis gaudij semper expers erit, ac proinde anxium, inquietum, atque folicitum.

26 Probari etiam haud ægrè potest, materiam strictè amare formas substantiales, vt insinuat P. Hurtad. disp. 2. Phys. sect. 3. §. 33. & 36. siquidem materia per se ipsam essentialiter appetit formas substantiales, cum suapte natura sit substantialiter incompleta, & indiga alicuius formæ, per quam substantialiter compleatur: at per se essentialiter non est gaudium, aut desiderium innatum formarum substantiarum: ergo amor strictus. Quod materia prima per se ipsam præcisè & essentialiter haud sit gaudium, aut desiderium innatum formæ vllius substantialis, expressè tuerentur Caberus citato dnb. 3. numero 6. ad finem & Onia, quæst. 3. art. 2. ac suadet, quia ad de desiderium formæ possidendæ, aut conseruandæ, requiritur, quod saltem pro instanti anteceden-

ti possessa & conseruata non sit, sed quodammodo absens & futura; & ad gaudium de ea, oportet, vt forma, pro instanti quo gaudium terminat, conseruetur, aut possideatur, & quodammodo sit præsens. At materia prima secundum se essentialiter & præcisè sumpta, nec formam esse præsentem, aut absentem, possessam, aut non possessam, conseruatam, aut non conseruatam, supponit; sed ab his omnibus præscindit. Materia ergo secundum se, vt dictum est, & essentialiter, præcisè sumpta, nec est desiderium innatum, neque gaudium, de forma vlla substantiali. Confirmatur nostra sententia, quoad triplicem eius partem. Nam si materia prima appetitu elicito prædita esset, tribus modis superius positis formas substantiales appeteret. Modo ergo, & de facto tribus illis modis eas innatè appetit: siquidem appetitus innatus in appetitu elicito conditionato consistit, aut certè per eum regulatur.

Enimverò formas substantiales non desiderari innatè a materia prima existimat Arriaga, citata disputat. 2. sect. 4. subf. 1. conclus. 1. Pro qua sententia obiici solet. Materia appetit solum indeterminatè formas substantiales, nimirum hanc, vel illam, vel illam, & sic de reliquis: eas ergo desiderare innatè non poterit. Antecedens iis probari consuevit argumentis, quæ appetitum determinatum materiæ oppugnant. Consequentia est perspicua, quia ad desiderium requiritur carentia formæ: sed forma indeterminatè sumpta, seu hac, vel illa carere nequit materia: formam ergo substantialem desiderare indeterminatè non potest, ac proinde nullo modo.

28 Respondeo in primis negato antecedenti; cuius falsitas ex superioribus perspicue constat. Deinde consequentia nulla est: esto enim materia solum indeterminatè formam appetat, adhuc eam in primo suæ productionis momento desiderare poterit. Cuius rei gratia nota ad desiderium non requiri carentiam rei desideratæ in instanti reali, pro quo desideratur, sed ad summum in instanti immediatè antecedenti. Nam reuelet Deus, se Petro gratiam collaturum, in primo instanti, quo eam desiderauerit, (quæ enim in hoc contradictio est) tunc certè Petrus gratiam desiderare poterit: at carentia gratiæ, in instanti quo desideratur, non existeret, sed in instanti immediatè antecedenti; aliàs Deus pacto & reuelationi suæ non staret. Quandoquidem ergo materia, in instanti immediatè antecedenti primam eius productionem, forma substantiali etiam indeterminatè sumpta caret, & nec hanc, nec illam, nec aliquam sortitur, sanè, in primo instanti suæ productionis, formam desiderare poterit. Præterea, argumentum minimè probat materiam in primo instanti non desiderare innatè conseruationem formæ pro secundo instanti, & in secundo, pro tertio, & sic de reliquis sine fine; conseruationem inquam formæ, vel alterius collationem: quia in primo instanti datur carentia formæ etiam indeterminatè sumptæ pro secundo, & in secundo, pro tertio, &c. eo quod conseruatio primæ formæ, vel alterius collatio pro sequentibus instantibus, ipsa instantia complectatur, quorum tamen carentia in prioribus instantibus existit.

Obiicies iterum: non solum contra desiderium, 29 sed etiam contra gaudium innatum materiæ respectu formarum. Appetitus omnis innatus materiæ, ei essentialis est, & ab eius essentia & natura omnino